D 13780 **(Pages : 3)** Name.................................

Reg. No..............................

FIRST SEMESTER B.A./B.Sc. DEGREE EXAMINATION, NOVEMBER 2016

(CUCBCSS–UG)

Common Course—Sanskrit

SKT 1A 07 (01)—KAVYA LITERATURE AND APPLIED GRAMMAR

Time : Three Hours Maximum : 80 Marks

Answers may be written **either** *in Sanskrit, English* **or** *Malayalam.*
In writing Sanskrit, Devanagari script should be used.

I. वाक्येन वाक्याभ्यां *वा* **दश** उत्तरयत (Answer any *ten* in one *or* two sentences) :

1 पञ्चमहाकाव्यानि कानि ?

2 उद्दण्डकविना विरचितं सन्देशकाव्यं किम् ?

3 भागवतसरसङ्ग्रह इति प्रथितः स्तोत्रगन्थः कः ?

4 काळिदासविरचितानि नाटकानि कानि ?

5 मनो बभूवेन्दुमतीनिराशम्—केषाम् ? कुतः ?

6 कः तमिस्रपक्षेऽपि ज्योत्स्नावतः पदोषान् निर्विशति ? कथम् ?

7 कः रामपरश्वधस्य शितां धारां उत्पलपत्रसारां सम्भावयति ?

8 विवेश मञ्चान्तरराजमार्गम्—का ? कथम् ?

9 खलसज्जनानां मैत्री कीदृशी ?

10 प्रकृतिसिद्धमिदं हि महात्मनाम्—किम् ?

11 सन्मित्रलक्षणमिदं प्रवदन्ति सन्तः—सन्मित्रलक्षणं किम् ?

12 सत्सङ्गतिः पुंसां किं करोति ?

(10 × 1 = 10 marks)

II. एकया खण्डिकया **चतुर्णामुत्तरं** लिखत (Answer any *four* in a paragraph) :

13 वाग्भूषणं भूषणम्—विशदयत ।

14 धीराः कथं भवन्तीति पठितसुभाषितानुसारं पर्यालोचयत ।

15 नासौ न काम्यो न च वेद सम्यक् द्रष्टुं न सा भिन्नरुचिर्हि लोकः—सप्रकरणमाशयं विशदयत ।

Turn over

16 सहस्रधात्मा व्यरुचद्विभक्तः

परोमुचां पङ्क्तिषु विद्युतेव

—सप्रकरणमाशयं विशदयत ।

17 गीतगोविन्दम् ।

18 श्रीकृष्णकर्णामृतम् ।

(4 × 4 = 16 marks)

III. लघूपन्यासेन **चतुर्णा**मुत्तरं लिखत (Write short essays on any *four*) :

(a) 19 महाकाव्यलक्षणं प्रतिपादयत ।

20 भर्तृहरेः शतकत्रयाण्यधिकृत्य प्रतिपादयत ।

(b) व्याख्यात (Explain fully) :

21 यं चिन्तयामि सततं मयि सा विरक्ता
साप्यन्यमिच्छति जनं स जनोऽप्यन्यसक्तः ।
अस्मत्कृते च परिशुष्यति का चिन्दया
धिक्तां च तं च मदनं च इमां च मां च ।।

22 प्रारभ्यते न खलु विघ्नभयेन नीचैः
प्रारभ्य विघ्नविहता विरमन्ति मध्याः ।
विघ्नैः पुनः पुनरपि प्रतिहन्यमानाः
प्रारब्धमुत्तमजनाः न परित्यजन्ति ।।

23 कामं नृपाः सन्तु सहस्रशोऽन्ये राजन्वतीमाहुरनेन भूमिम् ।
नक्षत्रताराग्रहसङ्कुलोऽपि ज्योतिष्मती चन्द्रमसैव रात्रिः ।।

24 तस्मिन्विधानातिशये विधातुः कन्यामये नेत्रशतैकलक्ष्ये ।
निपेतुरन्तःकरणैर्नरेन्द्रा देहैः स्थिताः केवलमासनेषु ।।

(4 × 5 = 20 marks)

IV. व्याकरणम् । (Grammar part) :

25 (i) **पञ्चानां** सन्धिच्छेदं कुरुत (Split the Sandhi of any *five*) :

(a) वन्य इव
(b) रतेर्गृहीता
(c) विद्युतेव
(d) तत्परोऽभूत्
(e) चन्द्रमसैव
(f) मणिनालङ्कृतः
(g) नम्रास्तरवः

(5 × 1 = 5 marks)

(ii) **पञ्च** सन्धत्त (Combine the Sandhi of any *five*) :

(a) वाणी + एका ।
(b) प्रययुः + विरामम् ।
(c) शय्याः + चिरम् ।
(d) प्रत्यादिदेश + एनम् ।
(e) तस्य + अन्वये ।
(f) सः + क्षितीशः ।
(g) शशी + इव

(5 × 1 = 5 marks)

(iii) वाक्येन योजयत (Make sentence) :

(a) साकम्
(b) अलम्
(c) यदा-तदा
(d) यावत् – तावत्

(4 × 1 = 4 marks)

V. **द्वयोः** उपन्यासरूपेण उत्तरं लिखत (Write essays on any *two*) :

26 इन्दुमतीं प्रति अभव्यक्तमनोरथानां नृपाणां श्रृङ्गारचेष्टाः कालिदासोक्तदिशा वर्णयत ।

27 पञ्चमहाकाव्यन्यधिकृत्य उपन्यस्यत ।

28 संस्कृतसाहित्ये प्रसिद्धानि खण्डकाव्यान्यधिकृत्य प्रतिपादयत ।

(2 × 10 = 20 marks)